

بسم الله الرحمن الرحيم

«به قله نزدیک شده ایم»

مؤلفه‌ها، نشانگان، شواهد و افق‌های تبیینی

چکیده:

۱- از جمله مؤلفه‌های بنیادی حرکت به سمت قله‌ها عبارت‌اند از: ۱- تثبیت فرهنگ «ما می‌توانیم» و «ساخت درونی ملت» ۲- اثبات کارآمدی گفتمان انقلاب اسلامی ۳- تعمیق نظام سیاسی منطبق بر حاکمیت سیاسی اسلام ۴- تحقق مردم‌سالاری دینی ۵- پایبندی به شعایر و ارزش‌های انقلاب در دهه پنجم و تسری ارزش‌های انقلاب اسلامی به فراسوی مرزها ۶- تأسیس بنیاد ژئوپلیتیکی شیعه در منطقه.

۲- محورهای اصلی و مصادیق بیرونی «نزدیک قله بودن» شامل موارد ذیل است:

- ۱- توسعه روابط سیاسی اقتصادی با سایر نقاط جهان در راستای مقاوم‌سازی اقتصادی به رغم سیاست محدود و محصورسازی جمهوری اسلامی ایران ۲-
- عضویت ایران در سازمان‌های مهم و نوظهور ۳- تقویت تنوع صادراتی ۴-

تلاش برای کاهش اتکا به دلار و دلار زدایی از مناسبات تجاری ۵- نبرد مداوم با جنگ ترکیبی و جنگ شناختی دشمن ۶- غلبه بر تحریم‌ها و فشار حداکثری دشمن ۷- تثبیت جایگاه ایران به‌عنوان عضو مهم و مرکزی کریدورهای حمل‌ونقل و انرژی در جهان ۸- افول آمریکا و قدرت‌یابی ایران در نظام بین‌الملل ۹- استقلال و عدم دست‌نشاندهی در روابط خارجی.

۳- نشانگان و شواهد درونی «نزدیک قله بودن» به‌طور خلاصه شامل موارد ذیل است: ۱- رشد و بالندگی زنان در پرتوی انقلاب اسلامی ایران ۲- ارتقای مستمر شاخص امید به زندگی ۳- بهبود سرانه‌های درمانی و گسترش پوشش خدمات درمانی ۴- تأمین امنیت غذایی ۵- ایجاد دستگاه اطلاعاتی جدید بدون وابستگی ۶- تربیت نیروی انسانی موردنیاز برای جامعه اطلاعاتی ۷- خنثی‌سازی اقدامات ضد امنیتی دشمنان و معاندان ۸- اشراف اطلاعاتی نسبت به تحولات محیط بیرونی و حفاظت از اسرار علمی و نظامی کشور ۹- تشکیل نیروهای مسلح مکتبی، خودکفایی دفاعی و دفاع از تمامیت ارضی کشور ۱۰- حمایت از شیعیان و مسلمانان و جهاد فراسوی مرزها ۱۱- بی‌اعتبار سازی گزینه حمله نظامی به ایران ۱۲- شکوفایی زیست‌بوم علم، فناوری و نوآوری و رشد سریع علمی ۱۳- رشد اقتصادی و رشد تولید ناخالص داخلی در وضعیت تحریمی.

«به قله نزدیک شده‌ایم»

مؤلفه‌ها، نشانگان، شواهد و افق‌های تبیینی

«ما داریم در دامنه حرکت می‌کنیم. ما هنوز به قله نرسیده‌ایم؛ با آن فاصله داریم. آن روزی که ملت ایران به قله برسد، دشمنی‌ها تمام خواهد شد. آن روزی که ملت ایران به قله برسد، معارضه‌های فیثات آلود به پایان خواهد رسید. ما تا آن روز فاصله داریم. حرکت را باید بی‌وقفه ادامه دهیم.»

(بیانات مقام معظم رهبری در بیست و سومین مراسم سالگرد امام خمینی، ۱۴-۳-۱۳۹۱)

«همه‌ی مسئولان کشور امروز موظف‌اند کار جهادی کنند، شبانه‌روزی کار کنند، فستگی نشانند. ؛ این سربالایی، این شیب تند را عبور کرده‌ایم، به قله‌ها نزدیک شده‌ایم. نباید فسته بشویم. امروز روز فسته شدن نیست، روز ناامید شدن نیست؛ امروز روز شوق است، روز امید است، روز حرکت است.»

(بیانات مقام معظم رهبری در دیدار فرماندهان سپاه پاسداران ۱۴۰۲/۵/۲۶)

مقدمه :

هدف اصلی از این نوشتار، احصاء و تبیین مؤلفه‌ها، نشانگان و شواهد بیانات مقام معظم رهبری مبنی بر «به قلّه‌ها نزدیک شده‌ایم» در دیدار امسال فرماندهان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی است. چرایی و ضرورت بازخوانی و بازاندیشی در به کار بردن، گزاره «به قلّه‌ها نزدیک شده‌ایم» از سوی مقام معظم رهبری، برمی‌گردد به بیانات یازده سال پیش معظم‌له، در مراسم سالگرد امام خمینی^(ره) که فرمودند: «ما داریم در دامنه حرکت می‌کنیم، هنوز به قلّه نرسیده‌ایم». نکته تأمل‌برانگیز و بسیار مهم این است که چه تحولاتی رخ داده که پس از گذشت ۱۱ سال از «دامنه قلّه»، رسیدیم به «نزدیک قلّه‌ها»؟ در سطوح داخلی، منطقه‌ای و بین‌المللی چه روندها و تحولاتی در عرصه‌های سیاسی، امنیتی، دفاعی، اقتصادی، فرهنگی و علمی رخ داده که به فرمایش مقام معظم رهبری، امروز نزدیک قلّه‌ها هستیم و ملت ایران از شیب تند عبور کرده است. نکته مهم دیگر این است که «نزدیک قلّه بودن» چه پیام و معنایی برای مخاطبان دارد و هدف و مقصود از این عبارت چیست؟ این گزاره چه نسبتی با امید افزایشی مبتنی بر واقعیات کشور دارد؟

آیا نزدیک قله بودن را می‌توان به معنای غلبه بر مشکلات، موانع و چالش‌ها تفسیر کرد! یا یک گزاره‌ای حقیقی از برآورد وضعیت کشور نسبت به گذشته، حال و آینده در ارتباط با سایر دولت‌های رقیب و دشمن است. روندها و رویدادهای منطقه‌ای و بین‌المللی چه تصویری از نزدیک قله بودن جمهوری اسلامی ایران نشان می‌دهند؟

نکته مهم بعدی این است که اگر ملت ایران قله‌ها را فتح کند در چه شرایطی قرار خواهد گرفت؟ با استناد به فرمایشات مقام معظم رهبری، زمانی که ملت ایران، قله‌ها را فتح نماید، دشمنی‌های خباثت‌آلود به پایان خواهد رسید و امید دشمن برای نابودی نظام اسلامی از بین خواهد رفت و آن زمانی است که ملت ایران در همه ابعاد قوی‌تر بشود.

برای پاسخ به این نوع سؤالات و روشن‌تر شدن ابعاد و حقایق گزاره «نزدیک قله» بودن، به برخی از مهم‌ترین مؤلفه‌های بنیادی، نشانگان و مصادیق درونی و برونی قدرت‌یابی جمهوری اسلامی ایران برای غلبه بر چالش‌ها و نقش‌آفرینی مؤثر در نظام بین‌الملل، به‌طور اجمالی در متن پیش رو اشاره می‌شود.

الف - مؤلفه‌های بنیادی حرکت به سمت قله

۱- تثبیت فرهنگ «ما می‌توانیم» و «ساخت درونی ملت»

انقلاب اسلامی توانست ایران را از شر «وابستگی به قدرت‌های استعمارگر» نجات داده و «استقلال» و «آزادی» را برای ملت به ارمغان آورد. یکی از مهم‌ترین مسائل در این زمینه، از بین بردن روحیه «ما نمی‌توانیم» در ملت و جایگزینی روحیه «خودباوری و ما می‌توانیم» به برکت رهبری حضرت امام خمینی (ره) بوده است.

ایران در سال‌های پیش از پیروزی انقلاب اسلامی عرصه‌ی حضور توأمان «استعمار و استبداد» بوده است. دورانی که ارمغانش برای ملت ایران «ذلت» بوده است. مقام معظم رهبری در این باره فرمودند: «در این دوران طولانی دو‌ست‌ساله‌ی منتهی به انقلاب، ما یک دوران سخت تاریکِ ذلت را گذراندیم... ما در این دو‌ست سال، یک دوران تاریکِ ذلت را از سر گذراندیم.» (امام خامنه‌ای ۱۳۹۱/۳/۱۴) یکی از شیوه‌های اصلی دشمن برای تسلط بر ایران، تزریق بی‌اعتقادی به خود، بی‌اعتمادی به خود، نداشتن اعتماد به نفس ملی است. نتیجه تثبیت فکر و باور «ما نمی‌توانیم» در فرهنگ ایرانیان، عدم پیشرفت و عقب‌ماندگی کشور بود. انقلاب اسلامی ایران، حرکتی علیه وابستگی و عقب‌ماندگی بود چراکه برای «پیشرفت» و غلبه بر ذلت و عقب‌ماندگی، «خودباوری و اعتماد به نفس ملی» ضرورت بنیادی

است. یکی از بزرگ‌ترین دستاوردهای بنیادی انقلاب اسلامی نهادینه کردن خودباوری و روحیه‌ی «ما می‌توانیم» در ملت ایران است.

۲- اثبات کارآمدی گفتمان انقلاب اسلامی

برخی از منتقدان یکی از چالش‌های جمهوری اسلامی ایران را فقدان ظرفیت‌های گفتمانی برای تحقق «منافع ملی» در عرصه سیاست خارجی ذکر کرده‌اند. در این نگاه چون جمهوری اسلامی بر ارزش‌های دینی و اخلاقی تأکید دارد در تضاد انتخاب «میان نظام ارزشی» و «منافع ملی» خواهد ماند و بنابراین چنین گفتمانی توانایی و ظرفیت تأمین منافع ملی را ندارد. در برابر چنین استدلالی باید به‌صراحت اعلام کرد که تضاد بنیادین میان گفتمان و منافع ملی وجود ندارد چراکه منافع ملی تابعی از گفتمان است و نسبت به گفتمان وضعیتی متأخر دارد. در نتیجه لااقل به شکل ذاتی نمی‌تواند در تعارض با گفتمان باشد چه آن‌که منافع ملی در بستر گفتمان و ایدئولوژی است که طرح می‌گردد و وابسته به آن است.

در ایدئولوژی شیعی با قرائت انقلاب اسلامی، مفهوم دینی «مصلحت» با مفهوم مدرن «منفعت» پیوندهایی برقرار می‌کند. مفاهیمی از این دست سبب می‌شوند هم‌سویی معناداری میان گفتمان و منافع ملی پدید آید. علاوه بر

آن، در فقه از طریق مفاهیمی چون «تراحم»، «احکام ثانویه» و «حکم حکومتی» گفتمان با منافع ملی تطبیق می‌یابد.

در باب واقعیات عرصه جهانی در عصر حاضر باید گفت اساساً گفتمان انقلاب اسلامی در سیاست خارجی تا حد زیادی به برخی وجوه نظریه «رنالیسم» (واقع‌گرایی) نزدیک است. البته واقع‌بینی نیز نباید به معنای استحاله نظام جمهوری اسلامی و هضم شدن در هاضمه نظامات غیرعادلانه موجود در جهان تفسیر شود و معنای فراموش کردن آرمان‌های بلند انقلاب اسلامی را پیدا کند. همسازی میان آرمان‌گرایی و واقع‌گرایی را باید در رویکرد «آرمان‌گرایی واقع‌بینانه» گفتمان انقلاب اسلامی جست‌وجو کرد. باید به یاد داشت که گفتمان شیعی و مفاهیمی همچون شهادت‌طلبی توانسته به مهم‌ترین عنصر حیاتی منافع ملی یعنی تمامیت ارضی منجر شود و اگر گفتمان، پشتیبان منافع ملی نبود یقیناً در مقاطع مختلف و از جمله هشت سال دفاع مقدس، تمامیت ارضی ایران خدشه‌دار می‌شد و چه‌بسا اصل موجودیت یکپارچه دولت-ملت ایرانی در معرض نابودی قرار می‌گرفت.

۳- تعمیق نظام سیاسی منطبق بر حاکمیت سیاسی اسلام

جمهوری اسلامی ایران از منظر سازوکارهای مربوط به نهادمند شدن قدرت، در مقابل قدرت به شدت شخصی شده‌ی شاهان قاجار و پهلوی، به‌عنوان پدیده‌ای جدید در ایران معاصر برای تأسیس «دولت مدرن» فهمیده می‌شود. در واقع پیروزی انقلاب اسلامی از این جهت که قدرت بسیار شخصی شده در دوران پهلوی را به قدرتی نهادمند و فراگیر در سطح کشور تبدیل کرده است، گامی روبه‌جلو در جهت بسط دولت مدرن در ایران معاصر به حساب می‌آید. تلاش برای نهادمند کردن قدرت سیاسی، جایگزینی مصلحت نظام یعنی عقل دولت به جای مصلحت یا اراده شخص پادشاه و تکمیل فرآیندهای مربوط به اصل مساوات در ایران بعد از انقلاب به شکل برجسته‌ای مشاهده می‌شوند.

۴- تحقق مردم‌سالاری دینی

مردم‌سالاری دینی یکی از مظاهر و شاخص‌های پیشرفت و توسعه سیاسی ملت ایران بعد از انقلاب اسلامی است. برگزاری انتخابات‌های مختلف از جمله؛ انتخابات ریاست جمهوری و انتخابات مجلس شورای اسلامی که بدون تأخیر در طول ۴۴ سال از عمر انقلاب اسلامی به وقوع پیوسته است، از نهادهای تجلی مردم‌سالاری دینی است. اینکه هیچ رخداد سیاسی، امنیتی، اقتصادی و تهدیدهای دشمن نتوانسته است مانع برگزاری انتخابات

شود، نشان از اهمیت مردم‌سالاری دینی و ثبات سیاسی در نظام جمهوری اسلامی ایران است.

درواقع انقلاب اسلامی توانست به سرعت نظام سیاسی جدید را بر مبنای مردم‌سالاری دینی با نقش‌آفرینی واقعی مردم در عرصه‌های گوناگون، مشارکت مردم در سیاست و انتخاب مقامات عالی‌رتبه از سوی مردم را بنیاد بگذارد.

۵- پایبندی به ارزش‌های انقلاب و تسری آن به فراسوی مرزها
همان‌طور که رهبری معظم انقلاب در بیانیه‌ی گام دوم فرمودند؛ آرمان‌های این انقلاب مثل: آزادی، اخلاق، معنویت، عدالت، استقلال، عزت، عقلانیت و برادری به دلیل سرشته بودن با فطرت هرگز بی‌مصرف نمی‌شوند. انقلاب اسلامی ایران، تنها انقلابی است که در این ۴۴ سال به‌خوبی آرمان‌هایش را حفظ نموده و همچنان از آن‌ها دفاع، بر آن‌ها تأکید و برای دستیابی به آن‌ها تلاش می‌کند. این امر زمانی بهتر درک می‌شود که به سرنوشت آرمان‌های انقلاب‌های معاصر دیگر توجه کنیم:

۱- در انقلاب سال ۱۷۸۹ فرانسه، شعار انقلابی‌ها در ابتدا آزادی و برابری بود، هیچ معنی و مصداق روشنی نداشت و همراه با تفرقه‌ی رهبران انقلابی، ابتدا به مشروطه‌ی سلطنتی میرابو (۱۷۹۱)، سپس به جمهوری

بورژوازی دانتون (۱۷۹۲) و بعد از آن به جمهوری مساوات روبسپیر ۱۷۹۳ انجامید. سپس در ۱۷۹۹ و بعد از شکست "حکومت هیئت مدیره" که در ۱۷۹۵ به قدرت رسیده بود؛ "امپراطوری اول" به ریاست ناپلئون ایجاد و با شکست او در جنگ‌های ناپلئونی در ۱۸۱۵ انقلاب پایان یافت.

۲- در انقلاب ۱۹۶۲ الجزایر، الجزایری‌ها با شعار اسلام دین ماست، الجزایر وطن ماست و عربی زبان ماست، به نبرد با فرانسوی‌هایی پرداختند که تصور نمی‌کردند روزی باید الجزایر را ترک کنند و در اقدامی طولانی مدت به تغییرات فرهنگی در الجزایر نیز همت گمارده بودند. ملت الجزایر موفق شد در سال ۱۹۶۲ فرانسوی‌ها را از کشور خود اخراج کند، اما دولت مردان الجزایری از شعارهای انقلابی و به‌ویژه استقلال به‌دست آمده و حفظ هویت فرهنگی خود دفاع نکردند و به همین نسبت امروزه الجزایر را پیشرفته و کاملاً مستقل نمی‌بینیم.^۱ لازم به ذکر است ارزش‌های انقلاب اسلامی ایران، علاوه بر اینکه در درون کشور نهادینه شده به مردمان سایر کشورها بخصوص کشورهای محیط پیرامونی و منطقه تسری یافته و موجبات شکل‌گیری و تقویت محور مقاومت در منطقه شده است.

۱- یادداشت دکتر مصطفی ملکوتیان در پایگاه KHAMENEI.IR 22/12/1397

۶- تأسیس بنیاد ژئوپلیتیکی شیعه

جمهوری اسلامی ایران با تأسیس بنیاد ژئوپلیتیکی اسلام‌گرایی از یک‌سو و بازیگری استراتژیک در حوزه «ژئوپلیتیک شیعی» از سوی دیگر توانست ارزش ژئوپلیتیکی نوینی برای ایران خلق کند که در چهل و پنج سال گذشته به تدریج شاهد بازتعریف حوزه‌های پیرامونی و همچنین چارچوب‌های ژئوپلیتیکی منطقه غرب آسیا هستیم. علی‌رغم موفقیت چشمگیر در حوزه ژئوپلیتیکی در عرصه ژئواکونومیک و توسعه اقتصادی به دلیل اتخاذ راهبردهایی که بر پایه ژئوپلیتیک نوین ایران تنظیم‌نشده بودند و در همان مسیرهای پیشا انقلابی حرکت می‌کردند؛ این گسست از یک‌سو منجر به وقوع تضادهای فرهنگی- سیاسی گشته و از سوی دیگر، باعث تحریم و اعمال فشارهای اقتصادی خارجی بر کشور شد. لازم به ذکر است با روی کار آمدن دولت سیزدهم با اقدام به بنیادگذاری نظام جدید ژئوپلیتیکی مبتنی بر اقتضات جدید، شرایط برای توسعه بومی و پیشتاز فراهم شده است.

ب- مصادیق بیرونی «نزدیک قله بودن»

۱- توسعه روابط سیاسی و اقتصادی با سایر نقاط جهان

نگاه تحولی و راهبردی ریاست محترم جمهوری و دولت سیزدهم به مقوله ضرورت ارتقای مناسبات با کشورهای همسایه به‌عنوان اولویت اول، توسعه

روابط با کشورهای منطقه، قاره آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین حاکی از پویایی سیاست خارجی دولت سیزدهم برای غلبه بر چالش‌های اقتصادی داخلی و شکست تحریم‌های یک‌جانبه آمریکا است. متنوع سازی بازارهای صادرات و واردات جمهوری اسلامی ایران و توسعه آن به سرزمین‌های بیشتر و افزایش فروش نفت خام و مشتقات نفتی و محصولات پتروشیمی که در رأس تحریم‌های اعمالی آمریکا قرار دارد، نشانگر شکست سیاست‌های تحریم همه‌جانبه، ظالمانه و غیرانسانی آمریکا است. در واقع جهت‌گیری و سیاست‌گذاری اقتصادی، تجاری دولت سیزدهم بر مبنای کمک به مقاوم‌سازی اقتصاد کشور در برابر تحریم‌ها شکل گرفت و بر این اساس خنثی‌سازی و مقابله با سیاست‌های اعلامی و اعمالی آمریکا به‌عنوان کشوری که از ابزار تحریم بیشترین استفاده را نموده در دستور کار دولت سیزدهم قرار گرفت. با بررسی شاخص‌های اقتصاد کلان مثل رشد اقتصادی، افزایش درآمدهای ارزی، میزان تجارت خارجی و دستاوردهای بی‌نظیر علمی و فناوری به‌خوبی گویای موفقیت نظام در غلبه بر تحریم‌های ظالمانه آمریکا است.

۲- عضویت ایران در سازمان‌های مهم و نوظهور

پیوستن جمهوری اسلامی ایران به اتحادیه‌های سیاسی و اقتصادی منطقه‌ای و فرا منطقه‌ای باهدف بلااثر کردن تحریم‌ها ظالمانه آمریکا و توسعه روابط اقتصادی با سایر کشورها و سازمان‌ها مثل امضای موافقت‌نامه تجارت ترجیحی فیما بین ایران و اتحادیه اقتصادی اورآسیا در سال گذشته (که با ورود ایران به بازار ۵۰۰ میلیون نفری اتحادیه، حجم مراودات تجاری با این اتحادیه به ۱۰ میلیارد دلار افزایش خواهد یافت) عضویت دائمی ایران در سازمان شانگهای و عضویت ایران در گروه بریکس رویداد مهمی در عرصه سیاست خارجی و همچنین تأثیرگذار بر خنثی‌سازی تحریم‌ها و قدرت‌یابی جمهوری اسلامی ایران در عرصه بین‌المللی است.

۳- تقویت تنوع صادراتی

لازم به ذکر است به‌رغم مشکلات ناشی از تحریم‌های غیرقانونی آمریکا این تحرکات و پویایی‌ها در سیاست خارجی موجب افزایش روابط و مراودات اقتصادی کشورمان با سایر کشورها شده و جمهوری اسلامی ایران را از یک کشور صادرکننده نفت خام و واردات محور، به یک کشور صادرکننده محصولات متنوع و با محوریت فناوری و خدمات فنی، مهندسی و دانش‌بنیان تبدیل کرده است. ظرفیت بالای شرکت‌ها و منابع انسانی متخصص در صدور خدمات فنی و مهندسی با تأکید بر توانایی

دانش بنیان به عنوان یکی از مزیت‌های اقتصادی کشور در عرصه بین‌المللی و در جهت توسعه روابط اقتصادی با کشورهای منطقه و کشورهای نیازمند به خدمات فنی مهندسی جمهوری اسلامی ایران نشان از پویایی اقتصادی - صنعتی درون‌زا برای غلبه بر تحریم‌های ظالمانه آمریکا و رشد و پیشرفت کشور، در دهه پنجم انقلاب اسلامی است.

4- تلاش برای دلار زدایی از مناسبات تجاری الگوی جداسازی اقتصاد از دلار به کشورهای دیگر تسری یافته و دلارزدایی از اقتصاد جهان به گفتمانی بین‌المللی تبدیل شده است و مدیران کشور نیز راه استفاده از ارزهای دیگر برای تبادلات بین‌المللی را در دستور کار خود قرار داده‌اند. تلاش برای کاهش اتکا به دلار در تجارت خارجی با امضای تفاهم‌نامه همکاری ایران و روسیه با موضوع اتصال پیام‌رسان‌های مالی دو کشور و برقراری نظام مبادلات مالی و بانکی بین دو کشور و به تبع آن ۱۳ عضو اتحادیه اورآسیا با ظرفیت بیش از ۱۰۰ بانک است که بر این اساس اتکای طرف‌های این تفاهم‌نامه به دلار کاهش شدید می‌یابد.

۵- نبرد مداوم با جنگ ترکیبی و شناختی دشمن

راهبرد «فشار حداکثری» با محوریت «جنگ ترکیبی» از سوی دشمنان ملت ایران به شدت دنبال می‌شود. مقام معظم رهبری در تبیین این حقیقت بیان

فرمودند: «دشمنان ما امروز به یک تهاجم ترکیبی دست زده و تهاجم دشمن یک تهاجم ترکیبی است که جنبه‌های اقتصادی، سیاسی، امنیتی، رسانه‌ای و دیپلماسی را در بردارد و از همه جهت یک حمله ترکیبی دسته‌جمعی را شروع کرده‌اند». جنگ ترکیبی، جنگی است که در آن، از شیوه‌ها و ابزارهای مختلف استفاده می‌شود و یکی از مهم‌ترین محورهای آن، جنگ شناختی و جنگ رسانه‌ای - روانی با محوریت تغییر و کانالیزه کردن ذهنیت و محاسبات مردم، نخبگان و مسئولان از طریق جعل حقایق و واقعیت‌ها، تحریف و دروغ‌پراکنی است. نقطه‌ی هدف دشمن در جنگ شناختی «تسخیر و تصرف اذهان و افکار» است که مورد تهاجم پیوسته و دائمی شناختی و روانی قرار می‌گیرد.

در اغتشاشات سال‌های اخیر، دشمن با تمام توان با ابزار رسانه و شبکه‌های اجتماعی در بستر فضای مجازی، جنگ شناختی گسترده‌ای را علیه ملت ایران آغاز کرده که با هوشیاری ملت ایران در دفاع از مرزهای هویتی و ارزشی خود، ناکام ماند.

۶- غلبه بر تحریم‌ها و فشار حداکثری دشمن

پیگیری دیپلماسی سیاسی و اقتصادی برای مقابله و خنثی‌سازی ابزار تحریم از سوی جمهوری اسلامی ایران، به‌علاوه حمایت کشورها از چندجانبه

گرایی در نظام بین‌الملل، گرایش کشورها برای توسعه تجارت تهاتری، استفاده از ارزهای ملی به جای دلار در تجارت و مراودات بین‌المللی به طوری که حداقل ۴۰ درصد تجارت جهانی از وابستگی به دلار رهایی یافته و منجر به سیاست کنار گذاشتن دلار در تجارت فی‌مابین برخی کشورها شده است این موارد دلیلی بر موفقیت جمهوری اسلامی ایران در نظام بین‌الملل و جایگاه کشورمان به عنوان طلایه‌دار مقابله با تحریم‌های ظالمانه و غیرقانونی آمریکا و نقش مهم آن در تغییر و اصلاح رویکرد سایر کشورها است. رویکرد برخی کشورها از جمله چین و روسیه و همچنین برخی کشورهای منطقه برای عدم تبعیت از سیاست‌های تحریمی آمریکا علیه ایران و حمایت از مذاکرات سیاسی و دیپلماتیک برای رفع تحریم‌های ایران، سیاست مقاومت حداکثری جمهوری اسلامی ایران و اتخاذ سیاست‌ها و برنامه‌های نوین جهت رفع تحریم‌ها حاکی از شکست و ایجاد خلل و شکاف در بلوک غرب در تبعیت از آمریکا در این مقوله است. گزارش سال گذشته مرکز تحقیقات کنگره آمریکا و تأکید آن بر بی‌نتیجه بودن سیاست‌های تحریمی در برخی موارد مؤید این امر است.

۷- تثبیت جایگاه ایران به عنوان عضو مهم و مرکزی کریدورهای حمل‌ونقل و انرژی

با توجه به موقعیت ژئوپلیتیکی و ژئواستراتژیک ایران به‌عنوان نقطه اتصال کریدورهای شمال- جنوب و شرق- غرب، و اهمیت جاده ابریشم و ارتباط آن با آینده اقتصادی کشور، تثبیت جایگاه ایران به‌عنوان عضو مهم و مرکزی کریدورهای حمل‌ونقل و انرژی در دولت سیزدهم با جدیت پیگیری می‌شود.

فعال‌سازی کریدور شمال- جنوب و ارتقای جایگاه حمل‌ونقل و ترانزیت جمهوری اسلامی ایران در کشور و در منطقه و افزایش ظرفیت حمل‌ونقل کریدور ریلی و جاده‌ای، منطقه‌ای و هوایی، توسعه و تکمیل زیرساخت‌ها و تأسیسات کلیدی و ترانزیتی کشور، از جمله مراکز لجستیکی، بندرها و تجهیزات بندرها، پایانه‌های مرزی جاده‌ای و ریلی، راه‌ها و خطوط راه‌آهن و توسعه ناوگان ترانزیتی کشور و افزایش منافع ناشی از آن را با کشورهای ذی‌ربط و همچنین کلیه نهادهای ذی‌ربط کشور در ذیل سیاست‌های تحولی دولت سیزدهم در راستای مقاوم‌سازی اقتصادی و ایجاد مزیت‌های تجاری دنبال می‌شود.

۸- افول آمریکا و قدرت‌یابی ایران در نظام بین‌الملل

پیروزی انقلاب اسلامی ایران یکی از عوامل تغییر روابط بین‌الملل و از این رو یکی از نقاط عطف سیاست بین‌الملل و سیاست خارجی دو بلوک قدرت به رهبری ایالات متحده آمریکا و اتحاد جماهیر شوروی سابق به شمار می‌رود. نفس پیروزی انقلاب اسلامی ایران به منزله شکست اطلاعاتی آمریکا در سطح راهبردی بود. نخستین و مهم‌ترین دستاورد راهبردی و امنیتی انقلاب اسلامی، خاتمه بخشی به الگوی دست‌نشاندهی یا حامی‌پروری در مناسبات راهبردی میان ایران و آمریکا و به تبع آن در ترتیبات امنیتی منطقه‌ای بود.

جمهوری اسلامی ایران با مقاومت خود در برابر فشار حداکثری آمریکا و تلاش برای خنثی‌سازی تحریم‌ها با فعال‌سازی ظرفیت‌های درونی کشور و بهره‌گیری از روندهای تغییر مناسبات و روابط قدرت در جهان توانسته هژمونی آمریکا و نظام تک‌قطبی جهان را به چالش بکشد.

به اقرار دشمنان ملت ایران، جمهوری اسلامی ایران از لحاظ قدرت سیاسی و قدرت تأثیرگذاری بر تحولات دنیا و حضور در فعل و انفعالات مهم غرب آسیا و مناطق دیگر جهان، از اول انقلاب به مراتب تأثیرگذارتر است. به اعتراف یکی از رؤسای رژیم جعلی صهیونیستی: «امروز یک نیروی قدرتمندی وجود دارد که در خلاف جهت هدف‌های ما پیش می‌رود و

ایران رهبری این قدرت را به دست گرفته است.» همچنین یک سیاستمدار آمریکائی در یک جلسه‌ای آمریکای ۲۰۰۱ میلادی را با آمریکای ۲۰۱۱، مقایسه می‌کند و می‌گوید: «کدام دیوانه‌ای وضعیت آمریکای ابرقدرت اول هزاره را به شرایط رقت‌بار آمریکا در سال ۲۰۱۱ تبدیل کرده است؟ بعد می‌گوید: این تحولاتی که اتفاق افتاده و به این وضع منتهی شده است، دامن زنده‌ی به این تغییر، ایران است.»

۹- استقلال و عدم دست‌نشاندهی در روابط خارجی

حفظ و تداوم نظام سیاسی برآمده از انقلاب اسلامی، در گرو تداوم استقلال و عدم دست‌نشاندهی در روابط خارجی، شناخت و برآورد صحیح و بهنگام تحولات داخلی جامعه ایرانی، به رسمیت شناختن اقتضائات زندگی روزمره جامعه ایرانی و ممانعت از بروز اختلال در آن و همچنین، شناخت درست و به‌هنگام تحولات و تغییرات راهبردی در سطح نظام بین‌الملل و تصمیم‌گیری مبتنی بر منافع ملی در قبال این تحولات است.

انقلاب اسلامی با مبنا قرار دادن سیاست نه شرقی نه غربی، اصل «عزت، حکمت و مصلحت»، تأکید بر تقابل اسلام با استکبار و حمایت از نهضت‌های رهایی‌بخش باعث تغییرات آشکار در هندسه‌ی قدرت در منطقه

و اقتدار نهضت بیداری اسلامی بر مبنای الگوی مقاومت در برابر سُلطه‌ی آمریکا و صهیونیسم گردیده است.

پ- نشانگان و مصادیق درونی «نزدیک قله بودن»

۱- انقلاب اسلامی؛ رشد و بالندگی زنان

خوانش جدید انقلاب اسلامی از جایگاه زنان در عرصه عمومی، یکی از عناصر بنیادین در تحقق پیشرفت و مشارکت اجتماعی زنان امروز در جامعه ایرانی بوده است. در صورت‌بندی گفتمانی رهبران انقلاب، زنان کنشگر فعال در تمامی حوزه‌ها بوده و نقش‌آفرینی زنان با هیچ محدودیتی، جدا از ملاک اصل کرامت انسان و حفظ شئون دینی، مواجه نبوده است. در حوزه نظر، اعتقاد بر شکل‌گیری قرائت صحیح از نگرش دین در خصوص زن حاکم بوده و در عرصه عمل، زمینه‌سازی و تأکید بر بلامانع بودن نقش‌آفرینی زنان مورد تأکید قرار گرفته است. رخداد انقلاب اسلامی، نخستین فرصت حضور همگانی زنان در یک واقعه جمعی بود، انقلاب اسلامی توانست نقش‌آفرینی اجتماعی را که محدود به گروه کوچکی از زنان بود، در میان بخش بزرگی از توده زنان گسترانیده و در ناخودآگاه بخش وسیعی از توده زنان نهادینه سازد. حق تحصیل به‌عنوان مقدمه ضروری حضور زنان در عرصه عمومی جامعه را به رسمیت شناخته و

ضمانت‌های لازم برای اجرایی شدن آن را به صورت چشمگیری فراهم کرد. جدا از نظام آموزشی، پس از انقلاب اسلامی بر اساس رویکرد توانمندسازی زنان، دولت‌ها به سیاست‌گذاری در حوزه اشتغال زنان پرداختند. این مبنای فکری که زنان به عنوان عوامل مؤثر در امور مختلف اقتصادی و اجتماعی و از نظر مشارکت نیروی انسانی مورد نیاز، در جامعه بیشترین سهم را دارند، درون‌مایه این سیاست‌ها بود.

۲- دستاوردهای امنیت سلامت در جمهوری اسلامی ایران

۲-۱- ارتقای مستمر شاخص امید به زندگی

امید به زندگی هنگام تولد از جمله شاخص‌های مهم سنجش سلامت عمومی در هر جامعه است. شاخص امید به زندگی در کشور مستمراً افزایش یافته و از میانگین جهانی فراتر رفته است. طبق گزارش سازمان ملل متحد، امید به زندگی در ایران اکنون به ۷۷/۳ سال رسیده است. این نرخ در سال‌های نخست انقلاب، حدود ۵۴ سال بود. ایران در این شاخص وضعیت مطلوبی داشته و جایگاه خود را در میان کشورهای با توسعه انسانی بالا حفظ کرده است.

جایگاه ایران در رتبه‌بندی توسعه انسانی سازمان ملل متحد نیز در خلال دهه‌های اخیر همواره در حال ارتقاء بوده است. به‌عنوان مثال، امتیاز این شاخص برای ایران در اوایل استقرار جمهوری اسلامی ایران (۱۳۵۸-۱۳۵۷) حدود ۰/۴۹ بود، که در سال ۱۴۰۰ به حدود ۰/۷۷ افزایش یافته و فاصله اندکی از مقادیر کشورهای پیشرفته دارد.

۲-۲- بهبود سرانه‌های درمانی و گسترش پوشش خدمات

گسترش مداوم سطح دسترسی و ارتقای سرانه‌های خدمات درمانی از جمله دستاوردهای انقلاب اسلامی بوده است که از آن جمله می‌توان به ایجاد و تکمیل شبکه‌های خانه‌های بهداشت و درمان در همه مناطق روستایی و شهری اشاره کرد. در حال حاضر بالغ بر ۳۱ هزار بهورز در حدود ۱۸ هزار خانه بهداشت فعالیت می‌کنند و پوشش خدمات بهداشتی نیز به بیش از ۹۸ درصد رسیده است. طبق اعلام وزیر بهداشت (بهمن ۱۴۰۱) هم‌اکنون ۹۴ درصد روستاهای کشور به آب آشامیدنی سالم دسترسی داشته و پوشش خدمات بهداشتی به ۹۸ درصد رسیده است. در ضمن گسترش شبکه‌های بهداشت زمینه پیشبرد برخی طرح‌های راهبردی سلامت را فراهم ساخته است که از آن جمله می‌توان به کارنامه بسیار مطلوب جمهوری اسلامی

ایران در امر واکسیناسیون ۹۹ درصدی فلج اطفال در سال ۱۳۷۳ و نیز واکسیناسیون کرونا اشاره کرد.

یکی از مهم‌ترین اقدامات در حوزه خدمات سلامت در کشور، افزایش پوشش خدمات به اقشار کم‌درآمد و آسیب‌پذیر جامعه بود. در نتیجه این اقدام پرداختی بیماران کم‌بضاعت از ۳۷ درصد به ۵/۴ درصد کاهش یافت و بالغ بر ده میلیون نفر از بیماران نیازمند تحت پوشش بیمه‌ای قرار گرفتند.

۳- امنیت غذایی

اندازه‌گیری میزان کالری مصرفی، از جمله ساده‌ترین و مبنایی‌ترین شیوه ارزیابی امنیت غذایی است. امنیت غذایی نیز در خلال این سال‌ها بهبود فراوانی یافته و میانگین کالری مصرفی روزانه ایرانیان از ۲۱۰۰ به حدود ۲۵۰۰ رسیده است. از سوی دیگر بر اساس آمار اعلامی وزارت جهاد کشاورزی طی دو دهه منتهی به سال ۱۳۹۷، تولید محصولات کشاورزی در کشور مستمراً افزایش یافته است، به گونه‌ای که این تولیدات از حدود ۶۵ میلیون تن به حدود ۱۱۸ میلیون تن در سال رسیده است.

۴- دستاوردهای اطلاعاتی - امنیتی

۴-۱- ایجاد دستگاه اطلاعاتی جدید بدون وابستگی

اولین دستاورد اطلاعاتی نظام جمهوری اسلامی، پس از پیروزی انقلاب اسلامی، ایجاد دستگاه اطلاعاتی جدید بدون وابستگی و حمایت از ناحیه قدرت‌های خارجی و متکی به داشته‌های انسانی و علمی بومی و رهیافت‌های اسلامی و فقه اطلاعاتی و با بهره جستن از ظرفیت اطلاعات مردمی است.

۲-۴- تربیت نیروی انسانی موردنیاز برای جامعه اطلاعاتی

تربیت نیروی انسانی موردنیاز برای جامعه اطلاعاتی بر اساس دو شاخص تعهد و تخصص در کنار ایجاد نهادهای آموزشی و پژوهشی تخصصی در زمینه اطلاعات و ضداطلاعات و تداوم فعالیت مؤثر و پیوسته در جامعه اطلاعاتی بدون تأثیر پذیرفتن از دگرگونی‌های سیاسی، گفتمانی و نسلی، داخلی و خارجی از دستاوردهای مهم در زمینه اطلاعاتی برای کشور و نظام است.

۳-۴- خنثی‌سازی اقدامات ضد امنیتی

خنثی‌سازی توطئه‌ها و اقدامات معطوف به کودتا، براندازی، جنگ داخلی، براندازی نرم و نیمه سخت و نیز ریشه‌کنی گروه‌های تروریستی و خنثی نمودن اغلب تهدیدات تروریستی، شناسایی و سیگنال دهی مناسب در

خصوص روندهای نارضایتی و ناآرامی به مجموعه تصمیم گیر و سیاست‌گذاری کشور از مهم‌ترین دستاوردهای حوزه اطلاعات داخلی برای کشور بوده است.

۴-۴- اشراف اطلاعاتی نسبت به تحولات محیط بیرونی

پیش‌بینی و اشراف نسبت به تحولات امنیتی در محیط خارجی چه کشورهای همسایه و چه محیط منطقه‌ای و جهانی و هوشیارسازی دستگاه سیاست خارجی و تصمیم‌گیر کشور نسبت به آنها، ایفای نقش اصلی در دیپلماسی پنهان کشور و پشتیبانی اطلاعاتی از گروه‌های مذاکراتی کشور در زمینه‌های گوناگون از نقش مهم اطلاعات در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران و همکاری این دو حوزه حکایت دارد.

۴-۵- حفاظت از اسرار علمی و نظامی کشور

حفاظت از اسرار علمی و نظامی کشور به صورت حداکثری و به تعویق انداختن افشای این پیشرفت‌ها و دادن فرصت به دستگاه‌های مسئول برای پیش برد حداکثری پروژه‌های مذکور و ضربه به حلقه‌ها و شبکه‌های جاسوسی خارجی در کشور و انجام عملیات فریب و تغییر در اطلاعات

رقبا و دشمنان برای کاهش سویه‌های ضد نظام جمهوری اسلامی، از دستاوردهای ضداطلاعاتی عمده پس از پیروزی انقلاب بوده است.

۵- دستاوردهای دفاعی و نظامی

چهار حوزه ایجاد نیروهای مسلح مکتبی، خودکفایی دفاعی، دفاع از تمامیت ارضی و امنیت مرزها و درنهایت حمایت از شیعیان و مسلمانان و جهاد فراسوی مرزها به‌عنوان آنچه در قانون اساسی منعکس شده به‌عنوان دستاوردهای دفاعی و نظامی جمهوری اسلامی قابل ذکر است.

۱-۵- تشکیل نیروهای مسلح مکتبی

با توجه به اینکه نیروهای مسلح به‌رغم وجود تلاطم‌های متعدد سیاسی، اجتماعی و نسلی و همین‌طور نامالیقات اقتصادی و معیشتی، شاهد کمترین میزان ریزش و زاویه با نظام جمهوری اسلامی بوده و هست، هدف تشکیل و تقویت نیروهای مسلح مکتبی کاملاً محقق شده به نظر می‌رسد.

۲-۵- خودکفایی دفاعی

به سبب فلسفه انقلاب اسلامی که اتکا به داخل و نگاه به خود را در سرلوحه اهداف خود قرار داده و در مقابل حکومت شاه را در زمینه‌ی

نظامی، وابسته به آمریکا و تجهیزات غربی معرفی و نقد می‌کرد، ایران اسلامی به سطح بالایی از خودکفایی دفاعی و نظامی نائل شده است.

در دفاع مقدس تلاش برای تولید مهمات در داخل کشور برای طیف متنوعی از تجهیزات به‌عنوان هدف اولیه و فوری دنبال شد و بعد از خاتمه جنگ، مسئولان مربوطه کوشیدند در حوزه تولید ادوات هم به خودکفایی برسند. پس از سقوط حکومت بعث عراق و رفع تهدید طالبان در شرق کشور، مسئله جنگ کلاسیک موضوعیت خود را تا حدودی از دست داد و خطر حمله نظامی آمریکا مورد توجه جدی قرار گرفت. در این زمینه راهبرد دفاع موزاییکی و تأکید بر روی پدافند غیرعامل برای کاستن از صدمات چنان حمله‌ای، با تأکید بر دستیابی به تسلیحات ضد دسترسی به‌عنوان نقطه اصلی آفند و بهبود توان پدافند عامل کشور، سبب شده است تا دستاوردهای دفاعی به‌طور عمده متمرکز بر حوزه موشکی، پهپادی، دریایی و پدافندی شود.

۳-۵- دفاع از تمامیت ارضی

حفاظت از تمامیت ارضی و صیانت از امنیت مرزهای ایران در برابر گروه‌های شبه‌نظامی داخلی و تهاجمات احتمالی خارجی همانند تجاوز ارتش بعث عراق در سال ۱۳۵۹، دستاوردهای دفاعی عمده دیگری بود که نصیب نیروهای مسلح کشور گردید.

۴-۵- حمایت از شیعیان و مسلمانان و جهاد فراسوی مرزها

همچنین حضور در سوریه و ممانعت از برانداخته شدن دولت در سوریه و عراق و فراهم آوردن موجبات شکست داعش و دفاع از اماکن متبرکه شیعه در کنار شکست رژیم صهیونیستی در جنوب لبنان و مسلح ساختن نوار غزه و جنبش انصار الله در یمن، از دستاوردهای برون‌مرزی دفاعی و نظامی پس از انقلاب اسلامی است. یکی از ثمرات فعالیت‌های برون‌مرزی جمهوری اسلامی ایران دور شدن کانون تهدیدات از مرزهای سرزمینی ایران اسلامی است.

۶- بی‌اعتبار سازی گزینه حمله نظامی به ایران

روش دیگر تخمین اینکه آیا قله‌ای وجود دارد یا نه و آیا ما به آن نزدیک هستیم یا خیر، این است که ببینیم گزینه‌های فشار دشمن علیه کشور چه بوده و اکنون چه وضعی دارد. جمهوری اسلامی برای همیشه و به نحو

پایدار، گزینه حمله نظامی به خاک ایران را از جانب همه دشمنان خود منتفی کرده است. ایران اکنون جزو معدود کشورهای جهان است که هیچ ریسک نظامی معتبری خاک آن را تهدید نمی‌کند و تمامیت ارضی آن وابسته به اراده هیچ قدرت خارجی هم نیست. امروز حتی دیوانه‌ای مانند نتانیاهو هم همه حواس خود را جمع کرده که یاه‌ای مانند همه گزینه‌ها درباره ایران روی میز است را زیاد تکرار نکند، چراکه می‌بیند سطح تهدید علیه آن از پشت دیوارهای غزه، به پشت ساختمان‌های تل‌آویو رسیده است.^۲

۷- برخی از مصادیق اقتصادی

در طی یک دهه گذشته اقتصاد ایران تا حد زیادی از وابستگی به خام فروشی نفت رها شده است. درحالی‌که یک دهه قبل، ارز حاصل از صادرات غیرنفتی عملاً فقط ۴۰ درصد منابع واردات را پوشش می‌داد، اکنون این عدد به بیش از ۹۰ درصد رسیده و میزان خام فروشی نفت هم به شدت کاهش پیدا کرده است.

^۲ - مهدی محمدی، «نشانه‌شناسی رسیدن به قله»، خبرگزاری فارس، تاریخ ۱۴۰۲/۶/۴؛ قابل دریافت در:

<https://www.farsnews.ir/news/14020604000141>

در یک دهه گذشته، به دلیل آسیب‌های یادشده، اقتصاد ایران دستخوش نوسانات بسیاری شد و عملاً آثار آن بر سفره و معیشت مردم قابل مشاهده است، اما اکنون می‌توان با یقین گفت که در مقابل این دشواری‌ها، شیب تند و دست‌اندازهای بزرگ وابستگی اقتصاد ملی به ابزارهای در اختیار دشمن را پشت سر گذاشته‌ایم. نمی‌توان ادعا کرد مشکلات معیشتی مردم برطرف شده است، اما اصلی‌ترین کانون مولد این مشکلات که مقاوم نبودن اقتصاد ایران بود، تا حد زیادی مهارشده است.^۳

۱-۷- رشد اقتصادی در شرایط تحریم

طبق آمارهای رسمی میانگین رشد اقتصادی کشور در دهه ۹۰ به کمتر از یک درصد کاهش یافته بود. کاهش نرخ رشد اقتصادی به کمتر از نرخ رشد جمعیت، نتیجه‌ای جز گسترش فقر و کاهش چشم‌گیر سطح درآمد سرانه نداشت. گزارش‌های دو مرکز آماری رسمی کشور، یعنی مرکز آمار و بانک مرکزی نشان می‌دهد رشد اقتصادی کشور با آغاز به کار دولت سیزدهم بهبود چشم‌گیری داشته است.

^۳ - محمدجواد اخوان، «حرکت از دامنه به سمت قله» خبرگزاری فارس، تاریخ ۱۴۰۲/۶/۴؛ قابل دریافت

<https://www.farsnews.ir/news/14020604000125> در

طبق اعلام بانک مرکزی نرخ رشد اقتصادی کشور در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ به ترتیب ۴٫۸ درصد و ۴ درصد بوده است. همچنین بنا بر اعلام مرکز آمار ایران، رشد اقتصادی کشور در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ یکسان و معادل ۴٫۸ درصد بوده است. همچنین رشد اقتصادی کشور بدون احتساب نفت نیز ۴٫۵ درصد محاسبه شده است. این ارقام نشان می‌دهد در طول فعالیت دولت سیزدهم، میانگین نرخ رشد اقتصادی کشور به بیش از ۴ درصد رسیده است. (گزارش عملکرد متغیرهای کلان اقتصاد، سازمان برنامه و بودجه).

۲-۷- رشد تولید ناخالص داخلی

تولید ناخالص داخلی، نماگر عملکرد بخش واقعی اقتصاد در تولید کالاها و خدمات می‌باشد. رشد مثبت آن با لحاظ تعدیل تورمی به مفهوم بزرگتر شدن اندازه اقتصاد و رشد منفی آن به مفهوم کوچکتر شدن اندازه اقتصاد می‌باشد. بر اساس آخرین نتایج حسابهای ملی فصلی مرکز آمار ایران، محصول ناخالص داخلی (GDP) به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰ در سال ۱۴۰۱ به رقم ۸۱۱۹ هزار میلیارد ریال با نفت و ۶۹۹۱ هزار میلیارد ریال بدون احتساب نفت رسیده است، در حالی که رقم مذکور در سال گذشته با نفت ۷۷۴۶ هزار میلیارد ریال و بدون نفت ۶۶۹۲ هزار میلیارد ریال بوده که نشان از

رشد ۸,۴ درصدی محصول ناخالص داخلی با نفت و ۵,۴ درصدی محصول ناخالص داخلی بدون نفت در سال ۱۴۰۱ دارد. در این سال، محصول ناخالص داخلی (GDP) به قیمت جاری ۱۴۱۲۲۸ هزار میلیارد ریال (۱۷,۴ برابر قیمت ثابت ۱۳۹۰) بوده است. گزارش عملکرد متغیرهای کلان اقتصاد، سازمان برنامه و بودجه).

۸- شکوفایی زیست بوم علم، فناوری و نوآوری

اهمیت سترگ ساحت علم، فناوری و نوآوری در جهان امروز، میزان کامیابی در این عرصه را به یکی از ملاک‌های بنیادین ارزیابی کشورها، نظام‌های سیاسی و حکومت‌ها تبدیل کرده است. بنابراین پرسش از آنچه پس از انقلاب اسلامی برای ساحت علم، فناوری و نوآوری کشور رخ داده، پرسشی اساسی در مسیر بررسی و ارزیابی کارنامه انقلاب اسلامی است.

صرف نظر از اینکه در دهه نخست انقلاب بر ساحت علم و فناوری ایران چه گذشت، جمهور اسلامی ایران به سرعت سیاست‌هایی در پیش گرفت که ایران به ریل پیشرفت علمی بازگردانده و در مواردی حتی نكوهش‌گران منصف سابق را وادار به ستایش کرد. ایران پس از انقلاب سه موج توسعه زیست بوم علم، فناوری و نوآوری را تجربه کرد. موج اول منابع انسانی

موردنیاز و موج دوم پژوهش‌های بنیادین ضروری برای آغاز موج سوم را فراهم کرد. موج سوم هم توانست یک گذار رویکردی از تمرکز بر آموزش و پرورش به سمت تمرکز بر کاربردی سازی، تجاری‌سازی و تبدیل ایده به کالا، فناوری و خدمات رقم بزند. ساختارسازی و نهادسازی تسهیلگر، تمرکز حمایت و سرمایه‌گذاری قابل‌توجه و درنهایت مدیریت نسبتاً جوان، متخصص و کارآمد حوزه علم، فناوری و نوآوری کشور یک الگوی نسبتاً موفق در دهه اخیر هست.

امروزه در ایران به برکت انقلاب اسلامی، پیچیده‌ترین طرح‌ها، دستگاه‌های صنعتی، سازه‌های مهندسی، کارخانه‌های فولاد، نیروگاه‌ها و کارهای بزرگ تماماً به دست متخصصان ایرانی و جوان‌های ساخته‌شده انقلاب به سرانجام می‌رسد، به طوری که هیچ نیازی به حضور متخصصان خارجی نیست.

۱-۸- رشد سریع علمی

یک شاخص بسیار مهم نزدیک قله بودن، شتاب علمی کشور است. رتبه‌ی علمی کشور در سال‌های اخیر؛ بر اساس قضاوت مراکز علمی رسمی دنیا، یازده برابر متوسط رشد دنیا است. در بعضی از حوزه‌ها، مثل حوزه‌ی

هسته‌ای، حوزه‌ی نانو، حوزه‌ی سلول‌های بنیادی، حوزه‌ی هوافضا، حوزه‌ی زیست‌فناوری، وضعیت جمهوری اسلامی ایران بسیار درخشان است. بعضی از این دستاوردهای علمی و فناوری فقط در تعداد بسیار کمتری از کشورها وجود دارد. این دستاوردهای علمی و سرعت رشد علمی ایران بدون کمک علمی سایر کشورها و حتی با بسته بودن در مراکز پیشرفته علمی دنیا به روی دانشجویان ایرانی به‌دست‌آمده است. در واقع انقلاب اسلامی، کشور را از عقب‌ماندگی تاریخی در علم و فناوری نجات و به یک کشور دارای رکورد در پیشرفت (شتاب پیشرفت ۱۱ برابر متوسط جهانی) تبدیل نمود.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

موضوع بسیار مهمی که در این متن سعی شد به آن پرداخته شود این است که مولفه‌ها، نشانگان و افق‌های نزدیک قله بودن، احصاء و تبیین شود. از طرفی پاسخ منطقی به این سوال داده شود که چطور با وجود برخی از موانع و مشکلات مبتلابه جامعه، کاستی‌ها و نقص‌ها، دشمنی‌ها و فشار حداکثری استکبار جهانی، ملت ایران با عبور از شیب تند، نزدیک قله قرار گرفته است. برای پاسخ به این سؤال، نیازمند بررسی موقعیت جمهوری اسلامی ایران در نظام بین‌الملل، روندها و دستاوردهای درونی و برونی

قدرت یابی ملت ایران هستیم که به صورت اجمالی در سه سطح داخلی، منطقه ای و بین المللی به آن پرداخته شد.

دشمنان ملت ایران می خواستند ایران را کشوری منزوی، محدود و محصور سازند، اما برخلاف خواسته دشمنان، امروز ملت ایران در عرصه جهانی و «تغییر هندسه قدرت در عرصه مناسبات بین المللی» نقش ایفا می نماید و به بسیاری از اهداف خود در عرصه سیاسی، دفاعی، امنیتی، رشد علمی و دستیابی به دانش و فناوری های روز دنیا رسیده است. از طرفی برای رسیدن به اهداف و استحکام اقتصادی درون زا در تلاش است و توانسته افق های جدیدی در رشد و توسعه اقتصادی کشور را با وجود تحریم ها، ترسیم نماید.

امروز فشار حداکثری جبهه دشمن علیه ملت ایران که با هدف ناامیدسازی، تسلیم سازی و جداسازی مردم از حاکمیت و تغییر رفتار نظام سیاسی طراحی و انجام شد، با ناکامی مواجه شده است. اکنون به اعتراف دشمن، تحریم ها تاثیری در اراده سیاسی جمهوری اسلامی ایران و مقاومت ملت ایران نداشته و دشمن با وجود انواع تحریم ها و فشارهای اقتصادی، سیاسی و امنیتی نه تنها نتوانسته است به اهداف خود برسد. بلکه در خیلی از موارد، تحریم ها به عامل رشد و استحکام درونی ملت ایران تبدیل شده اند.

طی یک دهه گذشته اقتصاد ایران تا حد زیادی از وابستگی به خام‌فروشی نفت رها شد. درحالی‌که یک دهه قبل، ارزش حاصل از صادرات غیرنفتی عملاً فقط ۴۰ درصد منابع واردات را پوشش می‌داد، اکنون این عدد به بیش از ۹۰ درصد رسیده و میزان خام‌فروشی نفت هم به شدت کاهش یافته است. در خصوص دلار نیز اکنون الگوی جداسازی اقتصاد از دلار به کشورهای دیگر تسری یافته و دلارزدایی از اقتصاد جهان به گفتمانی بین‌المللی تبدیل شده است. اساساً به دلیل مقاومتی که ایران کرده است و هنرمندی که در بی‌اثر کردن تحریم‌ها از خود نشان داده، اکنون جهان به عبور از دلار فکر می‌کند. زیرساخت‌های دور زدن جهانی تحریم در حال ایجاد است و حتی کشورهای بزرگ از ایران می‌خواهند به آن‌ها بیاموزد چگونه این راه را چنین به سرعت و با موفقیت طی کرده است.

در نهایت آخرین گام‌ها برای رسیدن به قله طبعاً دشوارترین آن‌ها هم هست. هنوز اقتصاد در ایران به‌عنوان یک چالش جدی باقی مانده که هم چون غباری غلیظ نزدیکی به قله را می‌پوشاند. از این‌رو، لازم است با شناخت و برآورد دقیقی که از وضعیت خود و دشمن داریم، به اصلاح روندهای اقتصادی و ترمیم و بهبود زخم‌ها در این بخش اقدام کنیم. بدون تردید، طی کردن این مسیر در گرو شکست دادن جنگ ترکیبی دشمن و

جنگ پیچیده شناختی آن با آرایش مناسب جهاد ترکیبی و جهاد تبیین است.